De monumenten van Oranjestad

Binnenkort bestaat het Monumentenbureau Aruba tien jaar. Om dit heuglijke feit kracht bij te zetten heeft minister Ramon Lee van Arbeid, Cultuur en Sport besloten een speciale monumentendag te houden op 10 september. Onder de titel Paseo Monumental 2006 zullen 24 monumenten in Oranjestad geopend zijn voor publiek. In de aanloop naar deze dag brengt Amigoe een serie artikelen over deze gebouwen.

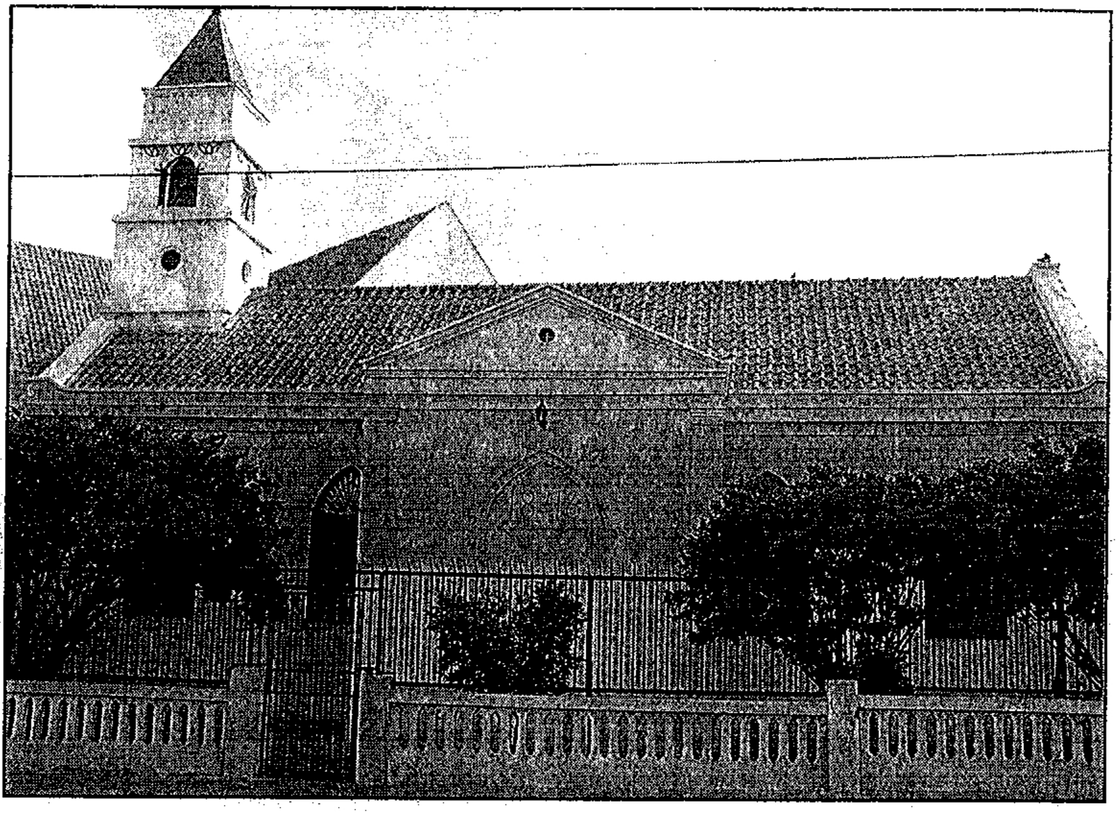

De oude Protestantse Kerk wordt bij hoge uitzondering voor kerkdiensten gebruikt. Wel worden er muziekuitvoeringen en tentoonstellingen gehouden.

Oude Protestantse Kerk

Paseo Monumental

Dit monument is een in 1845-1846 gebouwde kerk voor de protestantse gemeente van Aruba, die in 1822 werd gesticht. De kerk is gebouwd in een ambachtelijke traditionele bouwtrant en is vrijstaand gelegen in de zuid-oost hoek van een ruim perceel dat begrensd wordt door de Wilhelminastraat, de Schoolstraat, de Rifstraat en de Klipstraat. De zuidgevel met portiek en hoofdtoegang is gelegen aan de Wilhelminastraat. Dit tegenwoordig oudste kerkgebouw van Aruba werd gebouwd op de fundamenten van een huis dat voor 250 gulden van de familie Arends werd gekocht. Het later aangekochte huis van Arends werd tot woning en kerklokaal ingericht en op 25 augustus 1822 werd daar de eerste dienst gehouden. In een van de dakvensters werd een luiklok opgehangen. Wegens bouwvalligheid en gebrek aan ruimte werden plannen gemaakt voor de bouw van een nieuwe kerk. Op Aruba werd hiertoe 876,50 gulden bijeengebracht, op Curaçao 2050,75 gulden. In 1845 werd het oude lokaal afgebroken; stenen van het lokaal zouden worden geïncorporeerd in het muurwerk van de kerk. De kerk aan de Wilhelminastraat, vanwege zijn toenmalige ligging in de nabijheid van de kust ook “de kerk aan de Baay” genoemd, werd op 15 februari 1846 ingewijd door dominee Meyer uit Curaçao. De kosten voor de bouw beliepen 2714,08 gulden. De oude klok brak tijdens het transport; een schenking van commandeur Jacob Jarman maakte het mogelijk in Coro een nieuwe klok te kopen. In mei 1856 werd voor deze klok op het dak een klokkenstoel geplaatst, bijgenaamd ‘de duiventil’. In 1867 werd de toren gebouwd naar een ontwerp van de gezaghebber Jan H. Ferguson; ‘de duiventil’ verdween daarbij van het dak. Pas in 1886 werd tijdens een restauratie waarbij ook de muren van het gebouw werden verhoogd, het pannendak aangebracht.

Het kerkgebouw heeft tot 1950 dienst gedaan, hierna kerkte men in de naastgelegen nieuwe protestantse kerk. Tussen 1988 en 1994 werd onder leiding van dominee Anthony van den Doel de kerk gerestaureerd, waarbij getracht werd de negentiende-eeuwse situatie te hervinden. De huidige banken zijn door Van den Doel vanuit een Nederlandse kerk overgebracht; de huidige stoelen - type Twentse knopstoelen - heeft Van den Doel laten maken. De preekstoel, het doophek, de balustrade langs het balkon en de lijsten om de wandborden zijn in 1994 gemaakt door Kees van Dijk (Nederland). Hij liet tevens de wandborden met teksten ontwerpen. Het orgel werd bekostigd door een schenking. Zowel het orgel als de luchters als de huidige dakpannen zijn uit Nederland afkomstig. Op de kansel bevindt zich een afbeelding in houtsnijwerk van de Barmhartige Samaritaan; deze is vervaardigd door een Indonesische kunstenaar. De ramen zijn naar de oude situatie teruggebracht. In het portiek bevindt zich een door Fred en Renske Patist ontworpen en geschilderd tegeltableau. De oude protestantse kerk doet thans dienst voor tentoonstellingen en muziekuitvoeringen.

Voor meer informatie over dit pand kunt u zich wenden tot het Monumentenbureau.

Amigoe. - Jg. 122, nr. 203 (5 september 2006). p. 5